

**Σχόλια Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες
επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου με τίτλο
«Εφαρμογή του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο και λοιπές
διατάξεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου»**

Στις 11-5-2026 το αρμόδιο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου έθεσε σε διαβούλευση το σ/ν για την εφαρμογή του Συμφώνου της ΕΕ για την Μετανάστευση και το Άσυλο. Πρόκειται για την εθνική νομοθεσία με την οποία υιοθετούνται τα απαιτούμενα εθνικά μέτρα για την εφαρμογή/ενσωμάτωση των σχετικών Κανονισμών/Οδηγιών που συνθέτουν το νέο Σύμφωνο της ΕΕ για τη μετανάστευση και το Άσυλο, που υιοθετήθηκαν τον Μάιο του 2024 και θα τεθούν σε εφαρμογή στις 12 Ιουνίου 2026.

Επισημαίνεται ότι η ίδια η νομοθεσία της Ένωσης που συγκροτεί το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, προϋόν πολυετών διαπραγματεύσεων και συμβιβασμών, έχει πολλαπλώς επικριθεί σε ότι αφορά την εισαγωγή μιας πολύπλοκης διοικητικής διαδικασίας, τη διερευνημένη εφαρμογή της διαδικασίας στα σύνορα, την εισαγωγή μέτρων περιορισμού ή και κράτησης υπό διαφορετικά νομικά σχήματα, τη μείωση των εγγυήσεων ακόμη και για τους πιο ευάλωτους και τη θεσμοθέτηση διευρυμένων εξαιρέσεων και παρεκκλίσεων, **τα οποία τόσο αυτοτελώς όσο και σωρευτικά θέτουν σοβαρά εμπόδια στην πραγματική πρόσβαση σε διεθνή προστασία των ανθρώπων που χρήζουν άσυλο και προστασία,¹** κατά παράβαση του πρωτογενούς Ενωσιακού Δίκαιου, της Σύμβαση της Γενεύης 1951 και της ΕΣΔΑ. Στην πράξη πρόκειται για οπισθοδρόμηση του ενωσιακού κεκτημένου στον τομέα του ασύλου και σοβαρή υπονόμηση της παρεχόμενης προστασίας σε πρόσφυγες και πρόσωπα που χρήζουν διεθνή προστασίας.

Αντίστοιχα, η προτεινόμενη εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή του Συμφώνου χαρακτηρίζεται από την εισαγωγή μέτρων τα οποία ενσωματώνουν/μεταφέρουν τις πιο περιοριστικές εκδοχές των νομοθετικών κειμένων του Συμφώνου και δεν ενσωματώνουν/μεταφέρουν ή ενσωματώνουν/μεταφέρουν πλημμελώς τις -περιορισμένες- θετικές διατάξεις που περιλαμβάνει η νομοθεσία της Ένωσης, απομειώνοντας με τον τρόπο αυτό το όποιο θετικό αντίκτυπο θα μπορούσε να έχει η εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής. Σε ορισμένα σημεία δε εισάγονται ρυθμίσεις μη σύμφωνες ακόμη και με το νέο Δίκαιο της Ένωσης.

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται:

- Η δυνατότητα εφαρμογής μέτρο «γεωγραφικού περιορισμού» σε όλες τις περιφέρειες της χώρας (άρθρο 22 σ/ν)
- Η κατά παράβαση του Δικαίου της Ένωσης ενσωμάτωσης των διατάξεων περί περιορισμού της ελεύθερης κυκλοφορίας. Η σχετική διάταξη (άρθρο 9 της Οδηγίας 2024/1346 (Οδηγία Υποδοχής)) ενσωματώνεται με τρόπο που τα

¹ Μεταξύ άλλων ECRE, All Pact-ed up and ready to go: EU asylum law reforms, 16 Φεβρουάριου 2024, <https://ecre.org/editorial-all-pact-ed-up-and-ready-to-go-eu-asylum-law-reforms/>, RSA, Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο: Ανεπίτρεπτη οπισθοδρόμηση στην προστασία των αιτούντων άσυλο, 11 Ιουλίου 2024, <https://rsaegean.org/el/neo-symfono-gia-ti-metanastefsi-kai-to-asylo-2024/>.

προβλεπόμενα μέτρα δύναται να εξομοιωθούν με *de facto* μέτρο κράτησης ('απαγόρευση εξόδου'), το οποίο μπορεί να επιβληθεί σε κάθε αιτούντα/αιτούσα, για εξαιρετικά παρατεταμένο χρονικό διάστημα - από την άφιξη του και καθ' όλη τη διαδικασία εξέτασης του αιτήματος ασύλου (ανεξαρτήτως εφαρμοζόμενης διαδικασίας – συνοριακής ή μη) (άρθρο 5 και 23 σ/ν).

- Δυνατότητα εφαρμογής της συνοριακής διαδικασίας για το σύνολο των αφίξεων (άρθρο 127).
- Δυνατότητα απόρριψης αίτησης διεθνούς προστασίας χωρίς τη διεξαγωγή συνέντευξης ακόμη και χωρίς υπαιτιότητα του αιτούντος, κατά παράβαση μεταξύ άλλων, της αρχής της μη επαναπροώθησης (άρθρο 122 σ/ν και άρθρο 125 σ/ν) και προσφυγή χωρίς αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα στην περίπτωση αυτή (άρθρο 136 (2) περ. β και γ σ/ν)
- Διατάξεις για το χαρακτηρισμό «ασφαλών τρίτων χωρών» με μειωμένα κριτήρια προστασίας (άρθρο 132 σ/ν)
- Προσφυγές χωρίς ανασταλτικό αποτέλεσμα για ευρείες κατηγορίες αιτούντων (άρθρο 136 σ/ν)
- Διατάξεις για την κράτηση που καταργούν υφιστάμενες εγγυήσεις (άρθρο 25 σ/ν) ή δεν πληρούν βασικά πρότυπα κατά παράβαση του Δικαίου της Ένωσης (άρθρο 157).
- Ένδικο μέσο για τις συνθήκες υποδοχής, χωρίς ωστόσο να διασφαλίζεται η πραγματική πρόσβαση σε αυτό και η αποτελεσματικότητα του (άρθρο 42)
- Διευρυμένο πλαίσιο διατάξεων που συνιστούν σημαντική υπονόμηση του συστήματος παιδικής προστασίας, όπως αυτό κυρίως θεσμοθετήθηκε από το 2020 και μετά και είχε ως κεντρικό άξονα την κατάργηση της κράτησης/προστατευτικής φύλαξης² και την άμεση μεταφορά των παιδιών σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας σύμφωνα με την ηλικία τους. Κατά παράβαση της αρχής της μη διάκρισης και της υποχρέωσης παιδικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 2 και 3 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού,² το σ/ν εισάγει τη δυνατότητα, ασυνόδετα παιδιά άνω των 16 ετών ή ανεξαρτήτως ηλικίας βάσει εθνικότητας, να παραμείνουν στις λεγόμενες «ασφαλείς ζώνες» των camps, χωρίς ποτέ να μεταφερθούν σε δομή φιλοξενίας κατάλληλης για την ηλικία τους (ΚΦΦΑ) (μεταξύ άλλων άρθρο 78(4) και 82 σ/ν). Μάλιστα οι διατάξεις αυτές δεν σχετίζονται με τα μέτρα εφαρμογής/ενσωμάτωσης του Συμφώνου άλλα αποτελούν επιλογή των ελληνικών Αρχών.
- Δυνατότητα λήψης επιπλέον παρεκκλίσεων – «εθνικών μέτρων» - από αυτές που ορίζονται στον Κανονισμό 2024/1359 (Κανονισμός Κρίσης) με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και κατά παράβαση του Κανονισμού αυτού. Εδώ φωτογραφίζεται το απολύτως παράνομο μέτρο της 'αναστολής ασύλου', το οποίο δεν επιτρέπεται από τον Κανονισμό Κρίσης.

² Άρθρο 2(1) Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, κυρωθείσα με τον ν. 2101/1992 (ΦΕΚ Α 192/02.12.1992) «[...] Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να σέβονται τα δικαιώματα, που αναφέρονται στην παρούσα Σύμβαση και να τα εγγυώνται σε κάθε παιδί που υπάγεται στη δικαιοδοσία τους, χωρίς καμία διάκριση φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων του παιδιού ή των γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων του ή της εθνικής, εθνικιστικής ή κοινωνικής καταγωγής τους, της περιουσιακής τους κατάστασης, της ανικανότητάς τους, της γέννησής τους ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης [...] Άρθρο 3(2) Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, κυρωθείσα με τον ν. 2101/1992 (ΦΕΚ Α 192/02.12.1992) «[...] Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να εξασφαλίζουν στο παιδί την αναγκαία για την ευημερία του προστασία και φροντίδα [...]».

- Ενσωματώνονται πλημμελώς και εσφαλμένως οι διατάξεις για τη θεσμοθέτηση Ανεξάρτητου Μηχανισμού Παρακολούθησης και μάλιστα σε άσχετο νομοσχέδιο κατά παράβαση της υποχρέωσης καλής νομοθέτησης.

Σε κάθε περίπτωση, υπογραμμίζεται ότι τόσο το παράγωγο Δίκαιο της Ένωσης, εν προκειμένω οι Κανονισμοί και Οδηγίες που συνθέτουν το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, όσο και τα εθνικά μέτρα εφαρμογής δεν εκφεύγουν του ελέγχου συμβατότητας τους, αφενός με το πρωτογενές Δίκαιο της Ένωσης και ιδίως το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, και αφετέρου τη Σύμβαση της Γενεύης 1951, της ΕΣΔΑ και εν γένει των υπερνομοθετικών διατάξεων προστασίας Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Όπως έχει επανειλημμένα υπογραμμίσει το Δικαστήριο της ΕΕ, «[σ]το πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, πρέπει να τεκμαίρεται ότι η μεταχείριση των αιτούντων διεθνή προστασία σε κάθε κράτος μέλος είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις του Χάρτη, της συμβάσεως της Γενεύης καθώς και της ΕΣΔΑ»³ και «το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου... στηρίζεται στην πλήρη και συνολική εφαρμογή της Συμβάσεως της Γενεύης και του Πρωτοκόλλου, καθώς και στη δέσμευση ότι ουδείς θα υποχρεώνεται να επιστρέψει σε τόπο όπου διατρέχει κίνδυνο να υποστεί εκ νέου διώξεις».⁴ Αντίστοιχα τα Κράτη Μέλη οφείλουν όχι μόνο να ερμηνεύουν το εθνικό δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο με το δίκαιο της Ένωσης αλλά και δεσμεύονται να εφαρμόζουν το Δίκαιο της Ένωσης κατά τρόπο σύμφωνο με τη Σύμβαση της Γενεύης, ακρογωνιαίο λίθο του διεθνούς νομικού συστήματος για την προστασία των προσφύγων και τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζει ο ΧΘΔΕΕ,⁵ και υπερνομοθετικής ισχύος συμβάσεις προστασίας.

Ειδικότερα και μεταξύ άλλων επισημαίνονται τα εξής:

Ανεξάρτητος Μηχανισμός Παρακολούθησης: Το άρθρο 10(2) του Κανονισμού 2024/1356 προβλέπει την υποχρέωση των Κρατών Μελών να προβλέπουν ανεξάρτητο Μηχανισμό Παρακολούθησης ο οποίος παρακολουθεί τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τις διαδικασίες screening⁶ και ιδίως σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, την αρχή της μη επαναπροώθησης, το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και τους σχετικούς κανόνες για την κράτηση και αντιμετωπίζει/διερευνά αποτελεσματικά τεκμηριωμένους ισχυρισμούς περί παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ομοίως δε το άρθρο 43(4) του Κανονισμού 2024/1348 για τη διαδικασία ασύλου στα σύνορα (διαδικασία συνόρων).

Κατά παράβαση των κανόνων καλής νομοθέτησης, τα εθνικά μέτρα εφαρμογής των σχετικών διατάξεων δεν περιλαμβάνονται στο υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου αλλά σε νομοσχέδιο άλλου Υπουργείου με μη σχετικό περιεχόμενο, το οποίο κατατέθηκε στις 9-5-2026 στη Βουλή των Ελλήνων,⁷ δηλαδή δύο ημέρες προ της ανάρτησης προς

³ Μεταξύ άλλων C-297/17, C-318/17, C-319/17 και C-438/17, παρ. 85

⁴ Μεταξύ άλλων C-391/16, C-77/17 και C-78/17, παρ. 80.

⁵ ΣΤΕ ΟΛ 535/2026 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

⁶ Διαδικασίες 'ελέγχου διαλογής' κατά την ατυχή ελληνική μετάφραση του όρου.

⁷ Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Αναμόρφωση του κληρονομικού δικαίου και άλλες διατάξεις», https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=74e0cb08-8608-4a19-a07c-b445000e9af9.

διαβούλευση του παρόντος σχεδίου νόμου και μάλιστα με ανεπαρκή αιτιολογία⁸ ως προς αυτήν την παρέκκλιση, δεδομένης της χρονικής εγγύτητας των δύο νομοθετημάτων και του γεγονότος ότι ούτως ή άλλως το σύνολο των διατάξεων του Συμφώνου για την Μετανάστευση και το Άσυλο θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή την 12-6-2026.

Περαιτέρω και κυρίως ο ορισμός της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) ως Ανεξάρτητου Μηχανισμού Παρακολούθησης **δεν πληροί** τις προϋποθέσεις του άρθρου 10(2) του Κανονισμού 2024/1356 και του άρθρου 43(4) του Κανονισμού 2024/1348, ιδίως σε ότι αφορά τις εγγυήσεις ανεξαρτησίας του μηχανισμού και της σχετικής εξειδίκευσης.⁹ Η ΕΑΔ είναι άλλωστε η μόνη αρχή της οποίας η έλλειψη ανεξαρτησίας και η απουσία σχετικής εμπειρογνωμοσύνης σε ζητήματα παραβιάσεων θεμελιωδών δικαιωμάτων στα σύνορα, σημειώνεται και σε Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.¹⁰ Ο ορισμός της ΕΑΔ ως Ανεξάρτητος Μηχανισμός Παρακολούθησης αποτελεί το κατεξοχήν παράδειγμα ότι τα εθνικά μέτρα που επιλέγονται για τη μεταφορά ακόμη και των εξαιρετικά περιορισμένων μέτρων στην κατεύθυνση της προστασίας που περιλαμβάνει το Σύμφωνο για την Μετανάστευση και το Άσυλο, απομειώνουν το όποιο θετικό τους αντίκτυπο.

Άρθρο 5 και Άρθρο 23: Το άρθρο 23 προβλέπει τη δυνατότητα επιβολής «περιορισμού της ελεύθερης κυκλοφορίας» για λόγους δημόσιας τάξης ή για αποτροπή της διαφυγής στη πράξη σε κάθε στάδιο της διαδικασίας (παρ. 1) και περαιτέρω ορίζει τα μέτρα που συνιστούν τον «περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας» περιλαμβάνοντας μεταξύ αυτών το μέτρο της «απαγόρευσης εξόδου» (παρ. 2). Το μέτρο μπορεί να επιβληθεί για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, μέχρι και την ολοκλήρωση της διαδικασίας ασύλου, ακόμη και στην περίπτωση που δεν εφαρμόζεται η διαδικασία συνόρων ή η ταχύρρυθμη διαδικασία (παρ. 2 τελευταίο εδάφιο).

Η διάταξη είναι **ευθέως αντίθετη** με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2024/1346 (Οδηγία Υποδοχής). Στο πλαίσιο του περιορισμού της ελεύθερης κυκλοφορίας της διάταξης αυτής τα Κράτη Μέλη «*δύναται να αποφασίζουν ότι ο αιτών επιτρέπεται να διαμένει μόνο σε συγκεκριμένο τόπο προσαρμοσμένο για τη στέγαση των αιτούντων*» για

⁸ Σύμφωνα με την «Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης» που συνοδεύει το ως άνω νομοσχέδιο, <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c8827c35-4399-4fbb-8ea6-aebdc768f4f7/13289831.pdf> (σελ. 221) «η αξιολογούμενη ρύθμιση κρίνεται αναγκαία στην παρούσα φάση, προκειμένου να ληφθούν, έγκαιρα, τα αναγκαία μέτρα για την ανάληψη, από πλευράς της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, των αρμοδιοτήτων που απορρέουν από τον νέο αυτό ρόλο που αναλαμβάνει (υποδομές, προσωπικό, κατανομή αρμοδιοτήτων κ.ο.κ.), έτσι ώστε με τη θέση σε ισχύ των παραπάνω Κανονισμών, τη 12η Ιουνίου του 2026, να είναι ο μηχανισμός σε πλήρη λειτουργία».

⁹ Μεταξύ άλλων Civil Society report, Rule of Law, Ιανουάριος 2026, παρ. 206 επ., βλ. επίσης Συνήγορος του Πολίτη, Παρατηρήσεις, Άρθρο 39 - Σχέδιο νόμου «Αναμόρφωση του κληρονομικού δικαίου και άλλες διατάξεις», 13-5-2026, https://www.synigoros.gr/el/category/default/post/parathrhseis-or-arthro-39-*-sxedio-nomoy-anamorfwsh-toy-klhronomikoy-dikaioy-kai-alles-diataxeis, Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ΕΕΔΑ, «Η ΕΕΔΑ στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή για το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης», 14 Μαΐου 2026, <https://www.nchr.gr/ta-nea-mas/2263-i-eeda-stin-koinovoueftiki-epitropi-gia-to-sxedio-nomou-tou-ypourgeiou-dikaioy-synis.html>.

¹⁰ ΕΔΔΑ, Α.Ρ.Ε. κατά Ελλάδας, αριθμ. πρ. 15783/21, 7 Ιανουαρίου 2025, παρ. 227-228.

λόγους δημόσιας τάξης ή σε περίπτωση κινδύνου διαφυγής (παρ.1) και εφόσον απαιτείται «να ζητούν από τους αιτούντες να εμφανίζονται ενώπιον των αρχών».

Άλλα μέτρα δεν επιτρέπονται από τη σχετική διάταξη της Οδηγίας και ιδίως μέτρο *de facto* κράτησης (απαγόρευση εξόδου) – βλ. και αιτιολογική σκέψη 19 Οδηγίας 2024/1346 «Μία τέτοια απόφαση δεν θα πρέπει να οδηγεί σε κράτηση του αιτούντος». Επιπλέον, η προσφυγή που προβλέπεται κατά της απόφασης περιορισμού δεν πληροί τα κριτήρια αποτελεσματικού ένδικου μέσου (βλ. παρακάτω). Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και κατά το στάδιο του ‘ελέγχου διαλογής’ (Άρθρο 5 σ/ν), ισοδυναμώντας με γενικευμένο μέτρο *de facto* κράτησης των νεοφιχθέντων.

Άρθρο 24-27: Τα άρθρα 24-27 ενσωματώνουν τα άρθρα 10 – 13 της Οδηγίας 2024/1346 σχετικά με την κράτηση αιτούντων άσυλο. Οι σχετικές διατάξεις παραπέμπουν στο άρθρο 16 ν. 5226/20025 ως προς τα ανώτατα χρονικά όρια της κράτησης (Άρθρο 25(3) σ/ν). Η διάταξη αυτή προβλέπει ως ανώτατο χρονικό όριο κράτησης τους 24 μήνες, το οποίο όπως έχει ήδη επισημανθεί **δεν είναι σύμφωνο με το Δίκαιο της Ένωσης**. Επιπλέον, το άρθρο 27(2) παρέχει τη δυνατότητα κράτησης συνοδευόμενων και μη παιδιών. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κράτηση παιδιών στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τη μετανάστευση και το άσυλο δεν είναι ποτέ προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού,¹¹ θα πρέπει ρητά να απαγορευτεί η κράτηση παιδιών.

Περαιτέρω και σε ότι αφορά τον δικαστικό έλεγχο της κράτησης (άρθρο 25(4) ν/σ), οι σχετικές διατάξεις του υπό διαβούλευση νομοσχεδίου **δεν ενσωματώνουν** τη δυνατότητα αυτεπάγγελτου δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων κράτησης, η οποία μάλιστα προβλέπεται στο υφιστάμενο εθνικό πλαίσιο (άρθρο 50 ν. 4939/2022).

Περαιτέρω **ενσωματώνεται ελλιπώς και εσφαλμένως** η διάταξη της Οδηγίας σε ότι αφορά την υποβολή ένδικου βοηθήματος κατά της κράτησης. Η εγγύηση άρσης της κράτησης «σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης του δικαστικού ελέγχου εντός 21 ημερών από την έναρξη της σχετικής διαδικασίας» δεν περιλαμβάνεται στην ελληνική νομοθεσία και στο υπό διαβούλευση νομοσχέδιο. Δεν προβλέπεται κάποιο σχήμα για την αποτελεσματική παροχή νομικής συνδρομής, με αποτέλεσμα το ένδικο βοήθημα να είναι στην πράξη μη προσβάσιμο, όπως άλλωστε έχει επανειλημμένα επισημανθεί,¹² ενώ η εκτέλεση σχετικών Αποφάσεων του ΕΔΔΑ παραμένει μέχρι και σήμερα εκκρεμής,¹³ παρά τις σχετικές δεσμεύσεις των ελληνικών Αρχών.¹⁴

¹¹ Joint General Comment of the UN Committee on Migrant Workers and the UN Committee on the Rights of the Child No. 4 and No. 23, παρ. 100.

¹² Μεταξύ άλλων Communication from the Greek Council for Refugees (GCR) and the European Council on Refugees and Exiles (ECRE) in the MD group of cases v. Greece (Application No. 60622/11), DH-DD(2025)492 και Communication from the Greek Council for Refugees (GCR) & European Council on Refugees and Exiles (ECRE) concerning the MD group of cases v. Greece (Application No. 60622/11), DH-DD(2024)1329.

¹³ Συμβούλιο της Ευρώπης, Τμήμα Εκτέλεσης Αποφάσεων ΕΔΔΑ, MD group of cases v. Greece (Application No. 60622/11), <https://hudoc.exec.coe.int/?i=004-15397>.

¹⁴ Communication from Greece concerning the group of cases of MD v. Greece (Application No. 60622/11) - Action Report, DH-DD(2024)1070.

Η παραπομπή στις διατάξεις του ν. 3226/2004 περί παροχής νομικής συνδρομής είναι απολύτως αναποτελεσματική σε ότι αφορά κρατούμενους αιτούντες άσυλο. Αυτές απαιτούν την υποβολή αίτησης στα ελληνικά ενώπιον του αρμόδιου Δικαστηρίου, την οποία προφανώς οι κρατούμενοι αιτούντες άσυλο δεν μπορούν να συντάξουν και καταθέσουν και σχετικά έγγραφα δικαιολογητικά της οικονομικής κατάστασης,¹⁵ τα οποία οι αιτούντες στις περισσότερες φορές δεν είναι σε θέση να έχουν στην κατοχή τους ή δεν μπορούν να συλλέξουν καθόσον χρόνο παραμένουν κρατούμενοι.

Άρθρο 42: Το άρθρο 42 σ/ν εισάγει ένδικο βοήθημα σε ότι αφορά τις συνθήκες υποδοχής καθώς και στην περίπτωση έκδοσης απόφασης περιορισμού της ελευθερίας κυκλοφορίας. Επί της αρχής η εισαγωγή ένδικου βοηθήματος αναφορικά με τις συνθήκες υποδοχής είναι θετική και έως ένα βαθμό αποτελεί συμμόρφωση με καταδικαστικές Αποφάσεις του ΕΔΔΑ, η εκτέλεση των οποίων παραμένει εκκρεμής.¹⁶ Πάρα ταύτα, οι διαδικαστικές προϋποθέσεις που τίθενται καθώς και η απουσία σχήματος νομικής συνδρομής καθιστά στην πράξη το προτεινόμενο ένδικο βοήθημα απολύτως μη προσβάσιμο και αναποτελεσματικό.

Συγκεκριμένα, τίθεται προϋπόθεση τήρησης προηγούμενου διοικητικού σταδίου προ της άσκηση του ένδικου μέσου και συγκεκριμένα προϋπόθεση κατάθεση αίτησης ενώπιον της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης με την οποία ο αιτών παραπονεύεται για την μη παροχή ή την πλημμελή παροχή συνθηκών υποδοχής (άρθρο 33 παρ. 3) ή την επαναφορά/αποκατάσταση των συνθηκών υποδοχής (άρθρο 37 παρ. 1 τελευταίο εδάφιο), η οποία μπορεί να κατατεθεί «άπαξ». Μόνο μετά την έκδοση απόφασης επί αυτής της αίτησης ή τη σιωπηρή απόρριψη της και επιπλέον εντός αποκλειστικής προθεσμίας 5 ημερών, επιτρέπεται η κατάθεση του ένδικου βοηθήματος των Αντιρρήσεων ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου.

Πρώτον, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν παρέχεται νομική συνδρομή για το συγκεκριμένο διοικητικό στάδιο, δεν είναι εύλογο να αναμένεται ότι οι αιτούντες άσυλο μπορούν στην πράξη να ακολουθήσουν την συγκεκριμένη διοικητική διαδικασία, συντάσσοντας αίτηση στα ελληνικά προκειμένου να την καταθέσουν ενώπιον της ΥΠΥΤ.

Δεύτερον, εν όψει ότι η δικαστική προστασία σε περίπτωση ισχυρισμών για έκθεση σε συνθήκες διαβίωσης που δεν πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 3 ΕΣΔΑ, ενέχει τον κίνδυνο άμεσης και δυσχερώς ανεπανόρθωτης βλάβης και θα πρέπει να είναι ταχεία, η παρεμβολή της διοικητικής διαδικασία παρακωλύει την αποτελεσματικότητα του ενδίκου βοηθήματος και για το λόγο αυτό.

Τρίτον, καθώς η αίτηση ενώπιον της Διοίκησης μπορεί να υποβληθεί αποκλειστικά «άπαξ», παρακωλύεται η πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε περίπτωση αλλαγής των συνθηκών.

¹⁵ Άρθρο 2 ν. 3226/2004

¹⁶ Συμβούλιο της Ευρώπης, Επιτροπή Υπουργών, Decisions CM/Del/Dec(2025)1531/H46-20, (DH) H46-20, 12 June 2025 - H.A. and Others groups v. Greece (Application No 4892/18).

Τέταρτον, η αποκλειστική προθεσμία των 5 ημερών για την άσκηση του ένδικου βοηθήματος είναι απολύτως αναπαισιολόγητη, δεν εξυπηρετεί απολύτως κανένα σκοπό δημοσίου συμφέροντος και σε κάθε περίπτωση παρακωλύει περαιτέρω την πρόσβαση στο ένδικο βοήθημα. Σημειώνεται τέλος ότι σε ότι αφορά τις αποφάσεις περιορισμού ελευθερίας κυκλοφορίας βάσει του άρθρου 23 ν/σ, δεν προβλέπεται η κατάθεση αίτησης ενώπιον διοικητικής αρχής και συνεπώς η διαδικαστική προϋπόθεση κατάθεσης Αντιρρήσεων ενώπιον Δικαστηρίου εντός 5 ημερών από την απόφαση «που απορρίπτει την αίτηση ή τη σιωπηρή απόρριψη» είναι εσφαλμένη και αποτελεί ανυπερέβλητο εμπόδιο στην πρόσβαση σε ένδική προστασία.

Τέλος και σε ότι αφορά το καθ' εαυτό ένδικο βοήθημα (Αντιρρήσεις ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου») επισημαίνεται ότι η μη παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής καθιστά αυτό μη προσβάσιμο και αναποτελεσματικό. Η αναφορά στις διατάξεις του ν. 3226/2024, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, δεν διαφοροποιεί την ως άνω διαπίστωση.

Άρθρο 98: προβλέπεται η εξαίρεση από το δικαίωμα παραμονής χωρίς να περιλαμβάνεται ρητά στο κείμενο του νόμου ο κανόνας περί του δικαιώματος παραμονής των αιτούντων κατά το χρόνο της διοικητικής διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 10(1) Κανονισμός 2024/1348.

Άρθρο 103: Πλημμελής μεταφορά της παρ. 2 του άρθρου 18 του Κανονισμού η οποία αφορά την πρόσβαση στις πηγές και πληροφορίες του φακέλου και ιδίως σε ότι αφορά την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισης σε περίπτωση διαδικασίας βάσει απόρρητων εγγράφων. Ο εφαρμοστικός νόμος δεν προβλέπει διαδικασία για την πρόσβαση κατ' ελάχιστο στο ουσιώδες περιεχόμενο των στοιχείων αυτών, βλ. την πλέον πρόσφατη ΣτΕ Ολ 535/2026 «*όταν η αιτιολογία της πράξης ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας έχει ως έρεισμα πληροφορίες που σχετίζονται με ζητήματα εθνικής ασφάλειας, πρέπει, πάντως, να διασφαλίζεται ότι ο ενδιαφερόμενος έχει πρόσβαση τουλάχιστον στο ουσιώδες περιεχόμενο των συγκεκριμένων λόγων που επικαλείται η διοικητική αρχή για να θεμελιώσει τη συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, καθώς και στο ουσιώδες περιεχόμενο των καθοριστικών στοιχείων του φακέλου, ιδίως σε σχέση με τα κύρια πραγματικά περιστατικά και τις συμπεριφορές που αποδίδονται στον υπήκοο τρίτης χώρας, ακόμη και όταν πρόκειται για κατά νόμον διαβαθμισμένες πληροφορίες που καλύπτονται από το απόρρητο*».

Άρθρο 114: Η διάταξη επαναλαμβάνει κατά μείζονα λόγο τη σχετική διάταξη που ψηφίστηκε τον Φεβρουάριο του 2026 σχετικά με το Μητρώο ΜΚΟ του Υπουργείου Μετανάστευσης και η οποία έχει πολλαπλώς επικριθεί,¹⁷ μεταξύ άλλων και στην ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Κράτος Δικαίου.¹⁸ Επισημαίνουμε εκ νέου ότι η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 114 του υπό διαβούλευση νομοσχεδίου παρέχει

¹⁷ Μεταξύ άλλων Civil Society Report, Rule of Law, Ιανουάριος 2026, παρ. 239 επ.

¹⁸ European Commission, 2025 Rule of Law Report - Country Chapter Greece, https://commission.europa.eu/document/download/f2eb4e57-317a-4be4-8baa-b667c9f801d9_en?filename=12_1_63944_coun_chap_greece_en.pdf, σελ. 20-21.

ευρεία νομοθετική εξουσιοδότηση βάσει τις οποίες μπορούν να ορισθούν «επιπρόσθετοι όροι και προϋποθέσεις για την εγγραφή».

Άρθρο 120: Παραμένουν οι διατάξεις που προβλέπουν σειρά διαφορετικών τρόπων επίδοσης των Αποφάσεων. Ιδιαίτερα προβληματική παραμένει η επίδοση στον Διοικητή κέντρου κράτησης ή περιφερειακής Υπηρεσίας της ΥΠΥΤ και η ενημέρωση δια ανάρτησης ανακοίνωσης περί της παραλαβής (για την περίπτωση κρατουμένων αυτή η μέθοδος είναι απολύτως ατελέσφορη καθώς δεν διαθέτουν τη δυνατότητα μετακίνησης εντός του κέντρου κράτησης) καθώς και οι διατάξεις που προβλέπουν την πλασματική επίδοση αποφάσεων (παρ. 5).

Άρθρο 122: Το σ/ν μεταφέρει στην εθνική νομοθεσία όλους τους πέντε λόγους απαραδέκτου που προβλέπονται στο άρθρο 23 (1) του Κανονισμού 2024/1348, παρότι η διάταξη παρέχει περιθώριο εκτίμησης στα Κράτη Μέλη. Ιδιαίτερη προβληματική η συμπερίληψη του υπό στοιχείο ε παρ. 1 άρθρο 38 λόγου απαραδέκτου κατά τον οποίο αίτηση ασύλου μπορεί να απορριφθεί ως απαράδεκτη για το μόνο λόγο ότι υποβλήθηκε μετά από 7 ημέρες από την έκδοση επιστροφής. Ιδίως επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την ακολουθούμενη πρακτική για κάθε νεοαφιχθέντα πολίτη τρίτης χώρα η πρώτη διοικητική πράξη που εκδίδεται είναι η απόφαση απομάκρυνσης και συνεπώς εκκινεί η σχετική προθεσμία. Επιπλέον και ιδίως για τους πολίτες τρίτων χωρών που βρίσκονται υπό κράτηση σε Προαναχωρησιακό Κέντρο, είναι πολλαπλώς καταγραμμένο ότι η επικοινωνία τους με τις αρχές είναι εξαιρετικά προβληματική¹⁹ και η βούληση ασύλου/υποβολή καταχωρίζεται πολλές φορές με σημαντικές καθυστερήσεις, που υπερβαίνουν κατά πολύ τις 7 ημέρες από την έκδοση της Απόφασης Επιστροφής. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η διάταξη επιτρέπει την απόρριψη της αίτησης χωρίς να εξεταστούν οι λόγοι ουσίας που προβάλλει ο αιτών διεθνούς προστασίας κατά παράβασης της αρχής της μη επαναπροώθησης και για λόγους που σε καμία περίπτωση δεν σχετίζονται με τη διαπίστωση ότι το πρόσωπο αυτό δεν έχει ανάγκη προστασίας. Επιπλέον και σύμφωνα με το 136 του σ/ν στην περίπτωση αυτή η άσκηση της προσφυγής του άρθρου 135 κατά της πρωτοβάθμιας απόφασης δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Συνεπώς ένα πρόσωπο κινδυνεύει να απομακρυνθεί χωρίς ποτέ οι σχετικοί ισχυρισμοί του να έχουν εξεταστεί ουσία κατά παράβαση της αρχής της μη επαναπροώθησης.

Άρθρο 125: Καταργείται η υποχρέωση έκδοσης πράξης διακοπής σε περίπτωση μη εμφάνισης για ανανέωσης του δελτίου, μη εμφάνιση στην προσωπική συνέντευξη κτλ. ανεξαρτήτως του λόγου που ο αιτών δεν μπόρεσε να είναι συνεπής προς τη υποχρέωση του (πχ. ανωτέρα βία) και η δυνατότητα ο αιτών να ζητήσει τη συνέχιση της εξέτασης της αίτησης εντός 9μήνου από την έκδοση της πράξης διακοπής. Προβλέπεται πλέον η έκδοση απόφασης με την οποία απορρίπτεται η αίτηση. Κατά της απόφασης αυτής ο αιτών μπορεί να ασκήσει αποκλειστικά προσφυγή, η οποία ωστόσο δεν έχει αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα (άρθρο 136 (2-γ)). Η διάταξη

¹⁹ CPT/Inf (2024) 21, Report to the Greek Government on the visit to Greece carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 20 November to 1 December 2023, παρ. 98-99.

επιτρέπει την απόρριψη αίτησης για τεχνικούς λόγους, ακόμη και χωρίς τη διεξαγωγή προσωπικής συνέντευξης, κατά παράβαση της αρχής της μη επαναπροώθησης, ενώ η δυνατότητα της αποφαινόμενης αρχής να τάξει στον αιτούντα προθεσμία για την υποβολή πρόσθετων στοιχείων ή να επαναπρογραμματίσει την συνέντευξη καταλείπεται στην διακριτική ευχέρεια της αποφαινόμενης αρχής (παρ. 2).

Άρθρο 127: Ο ελληνικός εφαρμοστικός νόμος μεταφέρει στην ελληνική έννομη τάξη όλους τους λόγους για την εφαρμογή της διαδικασίας συνόρων που περιλαμβάνονται στον Κανονισμό 2024/1348, δυνητικούς (άρθρο 43 του Κανονισμού 2024/1348 – στους οποίους περιλαμβάνεται η εισόδου από τα εξωτερικά σύνορα ή της αποβίβασης έπειτα από επιχείρηση έρευνας και διάσωσης, ήτοι πρακτικά το σύνορο των αφίξεων στην Ελλάδα) και υποχρεωτικούς (άρθρο 45 Κανονισμού 2024/1348 – π.χ. αιτήσεις ασύλου από πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικότητα με ποσοστό αναγνώρισης 20%). Κατά την εξέταση των αιτήσεων που υπόκειται σε διαδικασία συνόρων οι αιτούντες παραμένουν υπό περιορισμό κυκλοφορίας ή κράτηση σε ΚΥΤ και ΚΕΔ (άρθρο 129). Το σύνολο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός 12 εβδομάδων (άρθρο 128), προβλέπει συντετμημένες προθεσμίες (άρθρο 128), μη χορήγηση ανασταλτικό αποτέλεσμα στην προσφυγή (136 (2-αβ)), μη πρόσβαση στην αγορά εργασίας (άρθρο 32 ν/σ) και αποκλεισμό από μαθήματα γλώσσας και επαγγελματικής κατάρτισης (άρθρο 31 ν/σ).

Άρθρο 131: Επαναλαμβάνεται η διάταξη με την οποία τίθεται παράβολο ύψους 300 ευρώ για την υποβολής μεταγενέστερης μετά την πρώτη αίτηση (παρ. 4). Η διάταξη **δεν είναι σύμφωνη** με το άρθρο 55 του Κανονισμού 2024/1348.

Άρθρο 137: Γίνεται παραπομπή στα άρθρα 59 και 61 του Κανονισμού 2024/1348 για την κατάρτιση εθνική λίστας «ασφαλών τρίτων χωρών» ή «ασφαλών χωρών καταγωγής». Οι διατάξεις του Κανονισμού μεταξύ άλλων επιτρέπουν το χαρακτηρισμό τρίτης χώρας ως «ασφαλούς τρίτης χώρας» ή «ασφαλούς χώρας καταγωγής», για συγκεκριμένα τμήματα της χώρας ή κατηγορίες προσώπων, ή το χαρακτηρισμό τρίτης χώρας ως «ασφαλούς τρίτης χώρας» επί τη βάσει συμφωνιών που συνάπτει η Ένωση με τη χώρα αυτή.

Άρθρο 157: Το άρθρο 5(1) του Κανονισμού 2024/1349 ρητά προβλέπει ότι η κράτηση στο πλαίσιο της διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα μπορεί να εφαρμοστεί «ως έσχατη λύση» και «εάν δεν μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα λιγότερο περιοριστικά μέτρα». Η διάταξη του 157(1) του σ/ν δεν περιλαμβάνει αυτές τις εγγυήσεις και μεταφέρει **εσφαλμένα** τη σχετική διάταξη του Κανονισμού 2024/1349. Αντίστοιχα, η παρ. 5 του άρθρου 157 παραπέμπει στο άρθρο 16 ν. 5226/2025 σε ότι αφορά τα ανώτατα όρια κράτησης, η οποία ωστόσο είναι αντίθετη με τη σχετική διάταξη του Δικαίου της Ένωσης (άρθρο 15 Οδηγία 2008/115).

Άρθρο 159: Η διάταξη αναφέρεται στη δυνατότητα μεταφοράς πολίτη τρίτης χώρας υπό επιστροφή σε «κόμβο επιστροφής» που λειτουργεί σε τρίτη χώρα προς υλοποίηση της απόφασης επιστροφής. Η λειτουργία των λεγόμενων «κόμβων επιστροφής» δεν αποτελούν μέχρι και σήμερα δίκαιο της Ένωσης και περιλαμβάνονται σε σχέδιο νομοθεσίας που βρίσκεται υπό επεξεργασία. Σε κάθε

περίπτωση, σύμφωνα με πάγια νομολογία, η ευθύνη του Κράτους που διενεργεί τη μεταφορά στο ενδιάμεσο κράτος παραμένει ανέπαφη και αυτό δεν μπορεί να διαφύγει των υποχρεώσεων του, μεταξύ άλλων σύμφωνα με την αρχή της μη επαναπροώθησης και της απαγόρευσης έκθεσης σε βασανιστήρια, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης (Άρθρο 3 ΕΣΔΑ), βασιζόμενο αποκλειστικά στις σχετικές συμφωνίες με το ενδιάμεσο κράτος.²⁰

Άρθρο 163(4): Εσφαλμένη μεταφορά του άρθρου 14(1-ε) του Κανονισμού 2024/1347 η οποία απαιτεί δύο σωρευτικές προϋποθέσεις για την ανάκληση καθεστώτος για λόγους δημόσιας τάξης, α) «ο εν λόγω υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής έχει καταδικαστεί με τελεσίδικη απόφαση για ιδιαίτερος σοβαρό έγκλημα» και β) να «συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται». Σύμφωνα με το ΔΕΕ, «δεν μπορεί να γίνει δεκτό [...] ότι το γεγονός ότι πληρούται η μία από τις δύο αυτές προϋποθέσεις αρκεί για να διαπιστωθεί ότι πληρούται και η δεύτερη» και «η ύπαρξη κινδύνου για την κοινωνία του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποδεικνυόμενη από το γεγονός και μόνον ότι ο ενδιαφερόμενος καταδικάστηκε τελεσίδικα για ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα»[...] «για να εφαρμοστεί η διάταξη αυτή, η αρμόδια αρχή πρέπει να αποδείξει ότι ο κίνδυνος που συνιστά ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας για θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται είναι πραγματικός, ενεστώσ και αρκούντως σοβαρός και ότι η ανάκληση του καθεστώτος πρόσφυγα συνιστά μέτρο ανάλογο προς τον κίνδυνο αυτόν».²¹

Άρθρο 236-237: Διατάξεις αντίθετες με τον Κανονισμό 2024/1359. Προβλέπεται η δυνατότητα με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου να λαμβάνονται επιπλέον από τα όσα ορίζει ο Κανονισμός 2024/1359 (Κανονισμός Κρίσης) εθνικά μέτρα σε περίπτωση κρίσης ή ανωτέρας βίας κατά την έννοια του Κανονισμού. Ωστόσο ο Κανονισμός ορίζει εξαντλητικά τόσο τη διαδικασία όσο και τα μέτρα που μπορούν ληφθούν σε περίπτωση κατάστασης κρίσης ή ανωτέρας βίας και δεν καταλείπεται ευχέρεια στα Κράτη Μέλη για να υιοθετήσουν με εθνική διάταξη άλλα -διάφορα από αυτά που προβλέπει ο Κανονισμός- μέτρα.²² Οι διατάξεις φωτογραφίζουν το παράνομο μέτρο της 'αναστολής ασύλου' το οποίο δεν επιτρέπεται από τον Κανονισμό Κρίσης.

Προστασία ασυνόδευτων παιδιών:

Το **άρθρο 4(3) τελευταίο εδάφιο** του σ/ν, προβλέπει τη μεταφορά άστεγων ασυνόδευτων παιδιών και ασυνόδευτων παιδιών που διαβιούν σε συνθήκες επισφάλειας και εντοπίζονται από τον Εθνικό Μηχανισμό Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) στα 'σημεία ελέγχου διαλογής' για την υπαγωγή σε διαδικασίες 'ελέγχου διαλογής'. Το άρθρο 4(1) του σ/ν ορίζει ως 'σημεία ελέγχου διαλογής' τα ΚΥΤ, τις ΚΕΔ και τις Κινητές Μονάδες Καταγραφής και Συντονισμού Μετακινήσεων. Στο βαθμό που

²⁰ ΕΔΔΑ, Hirsi Jamaa and Others v. Italy [GC], 2012.

²¹ ΔΕΕ, C-8/22, παρ. 43-45.

²² ΔΕΕ, C-97/24, παρ. 51 και συναφώς ΔΕΕ, C-72/22, παρ. 74, 70-71.

η διάταξη προβλέπει την μεταφορά ασυνόδευτων παιδιών που εντοπίζονται στην ενδοχώρα από τον ΕΜΕΑ σε ΚΥΤ, όπου το καθεστώς παραμονής εξομοιούται με *de facto* μέτρο κράτησης,²³ αποτελεί σημαντική υποχώρηση του πλαισίου παιδικής προστασίας στη χώρα το οποίο βασίστηκε στην κατάργηση της *de facto* κράτησης, στην λειτουργία του ΕΜΕΑ και την άμεση παραπομπή των ασυνόδευτων παιδιών σε πλαίσιο παιδικής προστασίας (επείγουσες δομές φιλοξενίας).

Το **άρθρο 11 παρ. 3** του ν/σ προβλέπει ότι μετά την ολοκλήρωση του 'ελέγχου διαλογής', πρόσωπο για το οποίο εξακολουθεί να υφίσταται αμφιβολία και «μέχρι την οριστική του εκτίμηση» με βάση τη διαδικασία προσδιορισμού ηλικίας, παραπέμπεται στη διαδικασία συνόρων. Η διάταξη είναι αντίθετη με την αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και το τεκμήριο υπέρ της ανηλικότητας, σύμφωνα με την οποία τα πρόσωπα υπό προσδιορισμό ηλικίας μέχρι την άρση της αμφισβήτησης ως προς την ηλικία τους αντιμετωπίζονται ως ανήλικοι.²⁴ Η διάταξη εισάγει **ανεπίτρεπτη διερεύνηση** της εφαρμογής της διαδικασίας συνόρων κατά παράβαση του άρθρου 53(1-α) Κανονισμού 2024/1348 και δύναται να έχει δυσμενείς συνέπειες τόσο ως προς τις διαδικαστικές εγγυήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου αλλά και σε ότι αφορά την παροχή συνθηκών υποδοχής.

Το **άρθρο 40(9)** παρέχει τη δυνατότητα ασυνόδευτα παιδιά άνω των 16 ετών, να τοποθετηθούν σε δομές φιλοξενίας από κοινού με ενήλικους αιτούντες. Η διαβίωση ασυνόδευτων παιδιών με άγνωστους σε αυτά ενήλικους θέτει σοβαρά ζητήματα προστασίας και δεν μπορεί εξ ορισμού να είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Το **άρθρο 78** του σχεδίου νόμου περιλαμβάνει μεταξύ των δομών στις οποίες παρέχεται στέγαση σε ασυνόδευτους ανήλικους τις «ασφαλείς ζώνες των περιφερειακών υπηρεσιών της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης» (άρθρο 78 παρ. 1-α). Η παρ. 4 του άρθρου 78 περαιτέρω προβλέπει ότι ασυνόδευτοι ανήλικοι τον οποίον το αίτημα ασύλου εξετάζεται με τη διαδικασία συνόρων ή την ταχύρρυθμη διαδικασία «παραμένουν» ή «τοποθετούνται» σε «ασφαλείς ζώνες των περιφερειακών υπηρεσιών της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης» και σε κάθε περίπτωση δεν τοποθετούνται σε Εποπτευόμενα Διαμερίσματα Ημιαυτόνομης Διαβίωσης (ΕΔΗΔ).

Οι σχετικές διατάξεις προβλέπουν ένα διευρυμένο κατάλογο περιπτώσεων κατά τις οποίες οι αιτήσεις ασυνόδευτων ανηλίκων εξετάζονται με την ταχεία διαδικασία (άρθρο 126 ν/σ και 42 παρ. 3- α έως ε Κανονισμού 2024/1348) και μεταξύ αυτών ασυνόδευτα παιδιά που προέρχονται από ασφαλή χώρα καταγωγής ή χώρες όπου το ποσοστό αναγνώρισης είναι 20% ή χαμηλότερο. Αντίστοιχα, διαδικασία συνόρων σε ασυνόδευτους ανήλικους εφαρμόζεται σε περίπτωση που υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι το ασυνόδευτο παιδί συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη (άρθρο 42(3-β) και 53(1-α) Κανονισμού 2024/1348).

²³ Ενδεικτικά ΔΠρΑθ ΑΡ538/2025, ΔΠρΑθ ΑΡ539/2025 κτλ.

²⁴ Ενδεικτικά CM/Rec(2022)22, Recommendation of the Committee of Ministers to member States on human rights principles and guidelines on age assessment in the context of migration, <https://search.coe.int/cm/?i=0900001680a96350>, παρ. 22-25, ΕΔΔΑ, DARBOE and CAMARA v. ITALY, αριθμ. πρ. 5797/17, 21-07-2022, παρ. 139, 153 επ.

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα σε αυτές τις περιπτώσεις οι αρχές μπορούν να παρέχουν συνθήκες υποδοχής σε ασυνόδευτο παιδί και μάλιστα χωρίς ηλικιακό όριο στις λεγόμενες «ασφαλείς ζώνες» των ΚΥΤ και ΚΕΔ ή άλλων camps που λειτουργούν υπό την ΥΠΥΤ και το παιδί να στερείται το πλαίσιο προστασία που παρέχουν οι δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων (ΚΦΑΑ). Εν προκειμένω εισάγεται ανεπίτρεπτη διάκριση στην παροχή παιδικής προστασίας βάσει εθνικότητας κατά παράβαση των άρθρων 2 και 3 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Επιπλέον, η διάταξη του **άρθρου 82** ν/σ προβλέπει τη δυνατότητα τοποθέτησης σε ασφαλείς ζώνες» των camps της ΥΠΥΤ και των ΚΕΔ κάθε ασυνόδευτου παιδιού άνω των 16 ετών (παρ. 1), ακόμη και στην περίπτωση που στην εν λόγω «ασφαλείς ζώνες» δεν παρέχονται υπηρεσίες παιδικής προστασίας (παρ. 5 - «για λόγους επείγουσας προστασίας» σύμφωνα με τη διάταξη).

Οι ως άνω διατάξεις αποτελούν σημαντική υποχώρηση του πλαισίου παιδικής προστασίας όπως αυτό διαρθρώνεται από το 2020 και μετά και είχε στο πυρήνα του την κατάργηση της κράτησης ανηλίκων και την παροχή κατάλληλων συνθηκών υποδοχής. Οι διατάξεις του υπό διαβούλευση νομοσχεδίου εισάγουν παρέκκλιση από το πλαίσιο προστασίας ασυνόδευτων και προβλέπουν ρητά τη διαμονή στις «ασφαλείς ζώνες» ως επιτρεπόμενο τύπο φιλοξενίας, ενώ αυτή με το υφιστάμενο πλαίσιο παρέχεται αποκλειστικά σε δομές φιλοξενίας εντός αστικού ιστού πλαισιομένες από υπηρεσίες παιδικής προστασίας (δομές επείγουσας φιλοξενίας, ΚΦΑΑ και ΕΔΗΔ).

Σημειώνεται ότι στις λεγόμενες «ασφαλείς ζώνες» τα ασυνόδευτα παιδιά παραμένουν υπό καθεστώς *de facto* κράτησης²⁵ και οι συνθήκες είναι απολύτως ακατάλληλες -εξ αιτίας της ίδιας της φύσης τους- για παρατεταμένη διαμονή παιδιών, όπως έχει διαπιστώσει ήδη ο Συνήγορος του Πολίτη,²⁶ η Ευρωπαϊκή Συνήγορος,²⁷ αλλά και κατά περίπτωση η ελληνική δικαιοσύνη.²⁸ Επιπλέον, σε δεκάδες υποθέσεις το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει χορηγήσει ασφαλιστικά μέτρα εξαιτίας των συνθηκών που επικρατούσαν σε αυτές.²⁹

Η διαφοροποιημένη αντιμετώπιση ασυνόδευτων παιδιών και παροχή διαφορετικού επιπέδου προστασίας, συνιστά παραβίαση της υποχρέωσης παροχής προστασίας

²⁵ Μεταξύ άλλων ΔΠρΡοδ ΑΡ61/2025, ΔΠρΡοδ ΑΡ65/2025, ΔΠρΣυρ ΑΡ7/2025, ΔΠρΑθ ΑΡ538/2025.

²⁶ Συνήγορος του Πολίτη, Η πρόκληση των μεταναστευτικών ροών και της προστασίας των προσφύγων, 2024, <https://www.synigoros.gr/el/category/default/post/ek8esh-or>, σελ. 41. ΕΣΠ, Νέα από το Πεδίο, Φεβρουάριος 2025, <https://gcr.gr/en/news/press-releases/item/nea-apo-to-pedio-4/> και Συνήγορος του Πολίτη, Έγγραφο 329497/ 363041/66068/2024, <https://gcr.gr/wp-content/uploads/20250103110228502.pdf>.

²⁷ EU Ombudsman, Decision in strategic inquiry OI/3/2022/MHZ on how the European Commission ensures respect for fundamental rights in EU-funded migration management facilities in Greece, 11 July 2022, <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/170792>, παρ. 48.

²⁸ Μεταξύ άλλων ΣυμβΠλΚρ 349/2025.

²⁹ Για μια σύνοψη (AIRE Centre/Greek Council for Refugees, Communication in accordance with Rule 9.2 of the Rules of the Committee of Ministers regarding the supervision of the execution of judgments and of terms of friendly settlements - O.R. v. Greece (App No 24650/19) group of cases, <https://gcr.gr/el/submissions-to-international-bodies/item/paratiriseis-toy-ellinikoy-symvolyioy-gia-toys-prosfyges-kai-toy-the-aire-centre-enopion-tis-epitropis-y-poyrgon-toy-symvolyioy-tis-eyropis-schetika-me-tin-ektelesi-ton-apofaseon-toy-edda-o-r-v-greece/>).

σύμφωνα με το άρθρο 3 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και της αρχής της μη-διάκρισης σύμφωνα με το άρθρο 2 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

Άρθρο 107: Είναι θετικό ότι το σχέδιο νόμου αναγνωρίζει ρητά ότι η διαδικασία εκτίμησης της ηλικίας πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Κανονισμού 2024/1348 και παραπέμπει σε εξουσιοδοτική διάταξη βάσει της οποίας θα εκδοθεί νέα ΚΥΑ. Υπενθυμίζεται ότι η επί του παρόντος ισχύουσα ΚΥΑ³⁰ δεν πληροί τα κριτήρια του άρθρου 25 Κανονισμού 2024/1348 και θα πρέπει να αντικατασταθεί άμεσα.

Το **άρθρο 126** ενσωματώνει όλους τους λόγους που προβλέπει ο Κανονισμός 2024/1348 για τους οποίους αίτηση ασυνόδευτου ανηλίκου μπορεί να εξεταστεί με την ταχεία διαδικασία, παρότι η διάταξη καταλείπει περιθώριο εκτίμησης στα Κράτη Μέλη (άρθρο 42(3) «Η ταχεία διαδικασία εξέτασης *μπορεί* να χρησιμοποιείται [...]». Όπως προαναφέρθηκε η εξέταση αίτησης ασυνόδευτου παιδιού με την ταχεία διαδικασία, εκτός των άλλων ισοδυναμεί με περιορισμένες συνθήκες υποδοχής και παραμονή στις λεγόμενες «ασφαλείς ζώνες» των camps αντί για τη μεταφορά σε δομή παιδικής προστασίας.

Αθήνα, 25-5-2026

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

www.gcr.gr

³⁰ ΚΥΑ αριθμ. 147627/2025 ΦΕΚ 4581/Β/22-8-2025.